

Jordemodern

SVENSKA
BARNMORSKEFÖRBUNDETS
TIDSKRIFT

Amning-kvinnohälsa-reproduktiv hälsa

Minskad

Bröstcancer
Äggstockscancer
Livmodercancer
Diabetes typ 2
Hjärt - kärl sjukdom
Minskad blödning
Vikt

04

08

29

- 4 "Second victims" i svensk förlossningsvård
- 8 Amning
- 17 Sfinckrupturer under 1 % – hur är det möjligt?
- 20 Barnmorskestudenters trygghet inför sitt yrke
- 22 Drag i skogen
- 23 CTG-frågan. Vågar Sverige sätta etiska principer före den egna prestige?
- 29 Vilken fråga vill du ställa till politikerna inför valet?
- 30 Confederation of the Nordic Midwives Associations STATEMENT 2018
- 31 Till minne av
- 32 Ordförande har ordet
- 34 Fackförbundsutredning 2018
- 38 Insänt: Öppet brev till Svenska Barnmorskeförbundet
- 38 Insänt: Vem föder barn
- 40 Förbundsnytt

Jordemodern

JORDEMODERN SVENSKA BARNMORSKEFÖRBUNDET (UTGIVARE) ISSN 0021-7468

Ansvärg utgivare & förbundsordförande

Mia Ahlberg

Chefredaktör

Margareta Rehn

margareta.rehn@barnmorskeforbundet.se

Jordemodern förbehåller sig rätten att korta och redigera insänt material.

Manusgranskning

Birgita Klepke

Grafisk formgivning

Åtta.45 Tryckeri AB

Tryck

Åtta.45 Tryckeri AB

Jordemodern

utkommer 8 gånger per år

Prenumeration

förnyas årligen, 650 kronor

Annonsbokning

jane.fogelstrom@barnmorskeforbundet.se

08-10 70 88

Sista bokningsdag för medlemsannonser

den 10:e i månaden före utgivningsdatum

Svenska Barnmorskeförbundet

Baldersgatan 1

114 27 Stockholm

08-10 70 88

kansli@barnmorskeforbundet.se

www.barnmorskeforbundet.se

Barnmorskan

www.barnmorskan.se

Ta kvinnors röster och reproduktiva rättigheter på allvar

Det blev inte så mycket bättre i år heller. Trots budgetsatsningar på kvinnors hälsa, barnmorskor och förlossningsvården har sommaren än en gång visat att mycket återstår att göra för att garantera kvinnors reproduktiv hälsa och rättigheter i hela Sverige. Mycket återstår att göra för att garantera barnmorskekompetens där den behövs inom hela den reproduktiva hälsovården. För barnmorskor behövs.

Reproduktiv hälsovård med barnmorskor utgör en viktig del av folkhälsoarbetet.

Vad innebär en effektiv vård när vi talar om reproduktiv, perinatal och sexuell hälsa – graviditet och barnafödande och barnmorskor? Vad innebär god och nära vård när det handlar om sexuell och reproduktiv hälsa – kvinnors hälsa och barnmorskor?

De statliga utredningar som rört framtidens hälsa, vård och välfärd, och som nu kan komma att påverka alla delar av hälso- och sjukvården, verkar ha varit näst intill blinda och döva för barnmorskor och reproduktiv hälsovård. Det särskilda spår inom hälso- och sjukvården som vård i samband med graviditet och barnafödande utgör tycks ibland vara praktisk taget osynligt.

Vad är basvård när det handlar om graviditet och barnafödande?

Svenska Barnmorskeförbundet har under flera år argumenterat för en statlig utredning som ser över hur framtidens

graviditets-, förlossnings- och eftervård under postnatal perioden ska organiseras i Sverige.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) flaggar nu för att välfärden saknar pengar. Med välfärd menas vård, skola och omsorg. Måhända står vi inför en större utredning om prioriteringar i välfärden och i den offentligt finansierade hälso- och sjukvården?

När utredare och beslutsfattare i olika sammanhang pratar om mödrahälso- eller förlossningsvård och fattar beslut som påverkar framtiden måste de först förstå vad som ingår i dessa begrepp. Förstå att reproduktiv och perinatal och sexuell hälsa hänger samman.

Att graviditet och barnafödande och amning hänger ihop. Att preventivmedel, graviditet, missfall och abort ingår i ett kvinnoliv. Att bristningar och gynekologiska sjukdomstillstånd kan behöva vård. Att kvinnor behöver barnmorskor.

Vården är en stor fråga i årets valrörelse. Alla politiska partier är angelägna om väljarnas röster, men verkar glömma att hälften av väljarna är kvinnor.

Nu är det dags att ta kvinnors röster och sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter på allvar. Det handlar om jämställdhet, jämlikhet och framtidens välfärd och folkhälsan.

Sverige behöver barnmorskor.

DE NORDISKE
Jordemoderneforeninger

Confederation of the Nordic Midwives Associations

STATEMENT 2018

The world community looks to Midwives in the Nordic countries to innovate, show best practice and put women and babies at the center of care.

We call on each of the Nordic governments to deliver on the following initiatives to strengthen midwifery, enabling midwives to provide quality care for women and their families within sexual and reproductive services.

1. Every woman should have access to a midwife throughout her life cycle, including:

- Sexual counselling
- Pre-pregnancy
- Throughout pregnancy
- During labor and birth
- After birth according to her needs
- Women's health counselling

Access should be provided regardless of citizenship/residency status.

2. Midwifery care should promote normal labor and birth, based on evidence (quantitative and qualitative studies as well as best practice) and women's individual choices and needs.

3. Every pregnant woman should have access to continuity of midwifery care and carer. This is a key strategy in a) promoting better maternity outcomes and b) addressing workforce issues.

4. Midwifery education and regulation should be based on a Direct Entry 5-year master's program. Strengthening Nordic midwifery education will enable midwives to fulfill the potential of midwifery in the Nordic countries and internationally.

5. A funding model for individualized maternity care should be used. The current funding model promotes medicalized, and/or centralized maternity care including birth care which adversely impact the health and wellbeing of mothers and babies.

Kära barnmorskor,

Jag har någonting mycket viktigt att säga. Det handlar om vår utbildning, relationen sjuksköterskor- barnmorskor och den pågående fackförbundsutredningen.

• **Idag är som bekant vår utbildning 4,5 år** och grundar sig på en 3-årig sjuksköterskeutbildning. Tretton lärosäten bedriver barnmorskeutbildning i Sverige. Alla lärosäten anser att 1,5 år är för kort tid och har därför initierat ett arbete som handlar om att titta på möjligheten att skapa en direktutbildning för barnmorskor. Anledningarna till detta är många och går att läsa om i Jordemodern, på barnmorskan.se och vår hemsida barnmorskeforbundet.se. I november 2017 la styrelsen fram en proposition om att även förbundet ska driva frågan om en direktutbildning. Stämman gav enhälligt bifall.

När jag läser diskussioner om den pågående utredningen om att bilda fackförbund så finns det röster, företrädesvis representanter för Vårdförbundet, som försöker göra detta till en konflikt mellan sjuksköterskor och barnmorskor. Påståenden om att vi inte skulle respektera sjuksköterskor och deras utbildning. Att vi inte vill samarbeta med sjuksköterskor och anser att vi är bättre. Det är befängt!

Att bilda eget fackförbund har absolut ingenting med detta att göra. Vi har mycket goda relationer med vår systerorganisation Svensk sjuksköterskeförening och respekterar och högaktar på alla sätt både

Mia Ahlberg Förbundsordförande
mia.ahlberg@barnmorskeforbundet.se

utbildningen och sjuksköterskeyrket. De som försöker göra detta till en konflikt mellan sjuksköterskor och barnmorskor är helt fel ute och försöker, enligt mig, lägga dimridåer för vad frågan egentligen handlar om.

Vi är helt enkelt två olika professioner, två yrken med olika behov av utveckling av utbildning, professionsfrågor och kompetensfrågor. En del är likt och därför samarbetar vi enkelt och ofta med Svensk sjuksköterskeförening. Relationen är bra och konstruktiv. Men en del saker är unika för professionen, det specifika yrket, och då driver barnmorskeförbundet de frågorna bättre, liksom sjuksköterskeföreningen sina.

” Vi är helt enkelt två olika professioner, två yrken med olika behov av utveckling av utbildning, professionsfrågor och kompetensfrågor.

Detta är också en av anledningarna till att medlemmar år 2015 önskade att styrelsen skulle se över möjligheten att bilda eget fackförbund för barnmorskor. Just för att vårt yrke har unika behov och förbättringsmöjligheter som kräver ett fokus på vår kompetens, utbildning, profession, lön, arbetsmiljö etcetera. Det är på intet sätt en kritik mot Sveriges sjuksköterskor eller utbildningen. Att påstå det visar på en okunnighet om olika professioners behov samt antagligen en annan syn på hur framtiden för den svenska barnmorskan ska byggas.

En kan ha olika åsikter om hur framtidens barnmorskeutbildning ska se ut och även frågan om en egen fackförening för barnmorskor. Min personliga åsikt, efter att ha talat med dem som kan det bäst, det vill säga barnmorskor som driver utbildning i Sverige och andra länder i Europa, är att det finns klara fördelar med en direktutbildning.

Utbildningen blir djupare och bredare. Professionen och kompetensen kan utvecklas fortare. En akademisk examen är också helt avgörande för att vårt yrke ska fortsätta utvecklas. Jag har också sett hur barnmorskeförbund som är både professionsförbund och fackförbund mycket

tydligare och effektivare kan driva frågorna för barnmorskor. Hur de på ett självklart sätt sitter vid de bord där barnmorskors arbete diskuteras. Till de borden har vi inte alltid varit inbjudna eftersom Vårdförbundet idag är barnmorskors fackförbund.

Enligt mig blir det inte lika bra som om vi satt vid bordet.

Så jag tror starkt på idén om att organisera oss inom SRAT och SACO. Vi kommer få större mandat som professionsföreträdare och en tydligare plats vid de bord där våra frågor diskuteras.

Så för att göra min huvudpoäng helt tydlig:

Det finns ingen konflikt mellan Sveriges sjuksköterskor och barnmorskor när vi – Svenska Barnmorskeförbundet – tittar på möjligheten att bli ett fackförbund för barnmorskor.

Vi hörs,
Mia

Det handlar om att tänka nytt

På sociala medier har vi i Svenska Barnmorskeförbundets styrelse blivit ordentligt utvärderade och ifrågasatta av Vårdförbundet vad gäller vår pågående utredning och diskussion med medlemmarna i barnmorskeförbundet om att bilda en egen fackförening inom SRAT i Saco. Vi har näst intill idiotförklarats och fått veta att det inte är mycket vi förstår. Att vi sprider lögn och håller undan information. Att vi borde göra en ordentlig utredning och svara på alla frågor. Det gör vi utifrån det vi vet och vårt perspektiv.

Jag vill göra en sak helt tydlig

Svenska Barnmorskeförbundet kommer inte att befinna sig på sociala medier och delta i ändlösa diskussionstrådar med Vårdförbundet om för- och nackdelar kring att lämna Vårdförbundet och bilda en fackförening inom SRAT och Saco. Diskussionerna är för viktiga för det och det är inte konstruktivt för oss barnmorskor att hamna i en pajkastning om hur fackligt arbete ska bedrivas. Att bedriva komplicerade fackliga diskussioner i sociala medier tenderar att bli högst oprofessionellt och har på senaste tiden visat sig leda till att inte bara vår kompetens i Svenska Barnmorskeförbundet ifrågasätts – utan även SRAT och Saco:s organisation.

Mycket handlar om olika perspektiv

Det är ingen hemlighet att Vårdförbundet är kritiska till Svenska Barnmorskeförbundets fackförbundsutredning. Den 1 augusti publicerade Vårdförbundet en text om barnmorskors framtida organisering.

Avsändare var Vårdförbundets ordförande Sineva Ribeiro som skrev om sin oro inför vad som kan hända om barnmorskor byter facklig tillhörighet.

Det publicerades också frågor och svar med anledning av Svenska Barnmorskeförbundets utredning. Informationen från Vårdförbundet, som även skickades hem i brevlådan i form av en flersidig illustrerad broschyr riktad till barnmorskor som är medlemmar med en uppmaning om att påverka Barnmorskeförbundets beslut, innehåller några felaktigheter och påståenden som behöver klargöras.

Mycket handlar förstås om vilket perspektiv man har som förbund och där har vi helt enkelt olika åsikter. Ett tydligt exempel på olika syn mellan Vårdförbundet och Svenska Barnmorskeförbundet är att vi under den här utredningen insett att just det kollektivistiska synsättet; ”tillsammans är vi starka ju fler vi är” inte har gynnat oss barnmorskor. Istället har vi, precis som Sineva Ribeiro beskriver, en svår kris där barnmorskors villkor inte på något sätt förbättrats genom Vårdförbundets traditionella fackliga struktur. Krisen som grundar sig i dåliga arbetsvillkor och en dålig arbetsmiljö har pågått under mycket lång tid. Under denna tid har vi inte sett några konkreta förslag från Vårdförbundet för specifikt barnmorskor, vilket är anledningen till att vi inom Svenska Barnmorskeförbundet nu utreder en annan facklig organisation. Vi och alla de barnmorskor - våra medlemmar - som gett oss uppdraget att utreda denna fråga anser att det krävs ett annat sätt att

driva barnmorskefrågorna för att förbättra arbetsvillkor och löner och bedriva professionsutveckling.

Det är inte ovanligt att ett barnmorskeförbund driver både professions- och villkorsfrågor. Så sker i flera andra länder, inte minst i Norden. När Svenska Barnmorskeförbundet på 70-talet gick in i det som idag är Vårdförbundet var förutsättningarna anorlunda.

Kvinnor behövde slåss tillsammans för bättre villkor och visa styrka genom att vara många. Idag är Svenska Barnmorskeförbundet ett starkt förbund, en professionsorganisation, som har den självklara kunskapen om barnmorskans profession och kompetensområde och våra specifika behov och villkor. Det innebär att vi är starka nog att driva våra egna villkorsfrågor utifrån all den legitimitet och kunskap Svenska Barnmorskeförbundet har.

Sineva Ribeiro är också nogga med att systematiskt skilja ut Svenska Barnmorskeförbundets styrelse från övriga medlemmar genom att påtala att det är ledningen som tagit initiativ till att utreda om barnmorskor ska byta facklig tillhörighet. Så går det naturligtvis inte till i en förening som styrs av stadgar. Det är medlemmarna, ni barnmorskor, som via era lokalföreningar föreslår vad förbundsstyrelsen ska arbeta med under verksamhetsperioden. Vår utredning kommer alltså utifrån ett önskemål från er medlemmar som också gav oss i uppdrag att fortsätta utreda hur en övergång kan se ut. Det slutgiltiga beslutet tas av medlemmarna på förbundsstämman.

Barnmorskeförbundets styrelse har efter ett flerårigt arbete med den motion som antogs av förbundsstämman hösten 2015 kommit fram till att det här är en möjlig

väg att gå. Motionen skrevs av lokalföreningen Stockholms Barnmorskesällskap och kom ur ett starkt missnöje med hur löne- och villkorsfrågorna drivits av Vårdförbundet. Stockholms barnmorskor är inte ensamma om att ifrågasätta, utan barnmorskor även på andra håll i landet har under lång tid påtalat sitt missnöje med sin situation och möjlighet att arbeta enligt evidens.

Jag vill också göra helt klart att barnmorskor kommer att kunna driva sina frågor dit de vill om vi är tillräckligt många medlemmar i det nya barnmorskeförbundet. Arbetsgivaren vill förhandla med den organisation som har flest medlemmar. Så enkelt är det.

Barnmorskor är en egen grupp med väldigt specifika arbetsuppgifter i svensk hälso- och sjukvård. Därför kommer självklart barnmorskor att nå fram till förhandlingsbordet genom de centrala förhandlingsorganisationerna som SRAT ingår i eller direkt på den lokala nivån genom SRAT som självständig part. Ofta genom AkademikerAlliansen men även via Saco-S och andra förhandlingskarteller som förhandlar för till exempel lärare, forskare och privatanställda. SRAT har redan idag ett stort inflytande inom AkademikerAlliansen, vilket stärks ytterligare om barnmorskorna går över. Det finns olika möjligheter för barnmorskor att via SRAT vara med och påverka – och även vara delaktiga i processen. Mycket av det fackliga arbetet bedrivs också lokalt vilket är precis så som en barnmorskefackförening inom SRAT kommer att fungera.

Vårdförbundet och Sineva Ribeiro visar tydligt att de inte förstår hur det fackliga arbetet organiseras i SRAT, i samarbete med

till exempel AkademikerAlliansen. Hon beskriver hur Svenska Barnmorskeförbundets frågor skulle hamna i konkurrens med andra grupperns intressen i SRAT.

Det är inte så det fungerar.

Det handlar om att tänka nytt

Svenska Barnmorskeförbundet tog kontakt med SRAT just för att vi fann deras fackliga organisation intressant och en möjlighet för oss barnmorskor att kunna arbeta på ett mer effektivt sätt kring vår profession.

Det finns frågor som behöver diskuteras och belysas, men mycket kommer att fungera på samma sätt som i Vårdförbundet eftersom Sverige har en tydlig modell för hur samverkan mellan arbetsmarknadens parter ska bedrivas. Som exempel har Vårdförbundet lyckats enormt bra med sitt nattarbetsavtal. Det finns inget som säger att inte ett liknande avtal kan uppnås för barnmorskor inom AkademikerAlliansen/SRAT/Saco. I nuläget är det helt osannolikt att arbetsgivarna skulle försäkra för en grupp barnmorskor inom en arbetsgrupp där det finns ett befintligt avtal sedan tidigare. Som exempel omfattas i regel de oorganiserade som inte är med i facket av de kollektivavtal som arbetsgivaren tillämpar.

I den fackliga utredningen tänker jag då och då att det är lite som sagan om ”Kejsarens nya kläder”. Inbland måste man ta sitt förnuft till fånga och det har varit min utgångspunkt under alla möten där jag träffat er barnmorskor i lokalföreningarna i landet.

Det handlar om att tänka nytt och våga tänka att vi kan och är starka tillsammans.

Varför skulle inte barnmorskor precis som idag kunna vara förtroendevalda i en ny fackförening och räcka till för sina kollegor där man arbetar och bor?

Det är klart att det går när barnmorskor bara tar hand om barnmorskefrågor.

Varför skulle plötsligt arbetsgivarna inte vara intresserade av att samverka med barnmorskor och förhandla villkor och lön för att den fackliga tillhörigheten ändras?

Självklart kommer det att fungera eftersom barnmorskor är en mycket viktig grupp inom sjukvården och har ett helt eget kompetensområde.

Varför skulle inte ett väl fungerande fackförbund med uttalad inriktning mot profession, som SRAT inom Saco, kunna stödja och förhandla för Sveriges barnmorskor?

Klart att det går och de förbund som ligger under SRAT är mycket nöjda med samarbetet. SRAT kommer att i tätt samarbete med de som kan de professionella frågorna, oss barnmorskor, driva våra specifika frågor.

Varför skulle inte SRAT med sina resurser som jurister, förhandlare, försäkringar i Folksam och sitt stora nätverk i Saco räcka till för den enskilda barnmorskans trygghet? Dessutom i tätt samarbete med Barnmorskeförbundet som kan de professionella frågorna.

Självklart kommer det fungera eftersom det redan är ett fungerande fackförbund med den fackliga service den enskilde medlemmen kan behöva.

Vad kommer hända om barnmorskor hamnar i samma organisation som läkarna?

Jo, det kan ge ökat stöd för barnmorskors frågor och samverkan eftersom vi tillhör en gemensam paraplyorganisation där man samarbetar.

Så kan man också tänka.

Slutligen

Jag var med och drev Barnmorskeupproret – Nu är det nog. Vi var en oberoende grupp barnmorskor som tog hjälp av Vårdförbundet men också av Svenska Barnmorskeförbundet för att driva våra frågor för en trygg och säker vård för dem vi arbetar för och för oss barnmorskor. Då visade barnmorskor i hela landet att energin och handlingskraften finns när vi fokuserar på våra egna frågor.

Barnmorskeförbundet fortsätter sitt arbete med att förbättra villkoren för oss barnmorskor för att vi ska nå fram till att arbeta evidensbaserat i alla delar av kvinnosjukvården – reproduktiv, perinatal och sexuell hälsa och vård.

Förbundsstämman sa enhälligt ja till att arbeta för en direktutbildning till barnmorska, vilket vi menar skulle stärka vår profession och ge samhället välutbildade barnmorskor betydligt snabbare. Vi har tagit fram en ny modern kompetensbeskrivning för den svenska barnmorskan. Vi fortsätter att ta ansvar för att barnmorskor arbetar inom abortvården och på ungdomsmottagningarna är barnmorskor ovärderliga med sin kunskap och världsunikia.

Vi fortsätter att kämpa för allas rätt till en barnmorska: En födande – en barnmorska, max 80 inskrivna gravida på mödravården per barnmorska och år, max fyra familjer per barnmorska postpartum på BB/eftervårdsavdelning samt att barnmorskan har vårdansvar under postnatalperioden.

Så där kan jag fortsätta för vi barnmorskor har ett brett kompetensområde och så många arbetsuppgifter...

En profession – en organisation

Beslut om framtiden

Har du inte börjat fundera på var du står i denna fråga – är det definitivt dags nu.

En förutsättning för ett framtida barnmorskefackförbund är att ni medlemmar är positiva till en förändring och ett nytt sätt att arbeta med våra egna frågor. Besvara webbenkäten och ta kontakt med din lokalförening för att framföra dina tankar och åsikter.

Den 11 september är det ordförandekonferens för alla lokalföreningar och fördjupad diskussion om fackförbundsutredningen. Det är sedan förbundsstämman den 14 november som fattar beslut om framtiden.

Sommaren är över. Barnmorskor har pusslat med scheman, tagit extrapass och vi har tänjt oss så långt det är möjligt för att alla kvinnor ska få en trygg och säker vård. Självklart behöver vi barnmorskor ett fackligt mandat för att komma vidare.

En profession – en organisation.

Eva Nordlund

Vice ordförande Svenska
Barnmorskeförbundet
eva.nordlund@barnmorskeforbundet.se
www.barnmorskeforbundet.se
www.barnmorskan.se